

tria ex his tantum connumeret, alij addiderunt, quartum) & suauius est aceto, & vinum oxymelite, & melicratum magis omnibus familiare est, atque vtile. Mens autem Galeni est, (vt ad principale reuertar) vt quod est in ventriculo, aut concoquatur, si natura moram fert, nec adsit periculum maius vel expellatur vomitu, cum in eo vna sit difficultas, vnum sit periculum, in alijs auxilijs plura, & maiora, & euidentiora, aut dimittatur solum, sed non expellatur, aut hieia educatur, ea qua nomen ab illo consecuta est. Quod si secus facias, pro errore sit: nondum inuenta scilicet via praeparandi succu centaurea, qui etiam aut parum, aut rard erit necessarius, vt enim iuuat, & nihil noceat, concoctio facit, si autem concoqui non possit, palam est vomitum minus laedere, celerius opitulari, ac securius breuis via lata a voluntate, ab auxilijs iuari potest: si ergo vomitu expelli non potest, praestat, aut subduci, aut minore negocio solum ad inferna, vt natura minore labore terreatur, aut si modò educenda est extra annexam, separare a tunicis ipsis, imbibitam auellere in concavitatem, lentam dissecare in partes, crassam attenuare, demum impedire omnibus auxiliorum vijs ad optimum (& cur tale, iam dictum est) recurrere oportet.

Nunc verò iam ceptum sermonem absoluiamus. Deerant ad cibos duo principales, sal, & oleum, vt numerus vndicimanus expelleretur, elementorum autem quatuor miscibilium, siquidem vt declarabitur, sal ignis vicem refert, oleum, pinguis carniū, piscium, ouorum, lactis, & omnium partium eius: hoc alimur, illo, vt tali possimus, fit. Dicemus autem paulò post de eorum natura: nunc tantum, vt proposito nostro conuenit. Oleum ergo ferme totum si purum sit, transit in alimentum, & optimū robur addit, mollit ventrem, omnem asperitatem tollit, visum acuit, venenis omnibus, omni pesti, omnique putredini resistit, solum ipsum rectè falso copulatur, eiusque retundit & mulcet acredinem, impinguat, bonum habitum restituit, calorem bonum praestat, fractis, ruptis auxiliatur, & omne doloris genus mulcet, & mitigat, lassitudinem tollit, cariem a lignis, a metallis aërginem prohibet, picem, resinamque separat, omne animal non legitime natum perimit, cunctorum medicaminum vires atque odores imbuit, vetustate fit tenuius & potentius, sed ed minus quò magis medicamentis, vtile cibus, omne mixtum oleo constat, sed maximè semen, atque ideo femina plurimum continent olei, & qua plurimum continent, ex eo sunt foecunda, vt raporum, & eius generis: nuces autem omnes plurimum continent, ponticae uellanae, amygdalae, pistacia, pineae, nuclei persicorum, chrysomelorum, cerasorum, phaseli Indici, nostrorum etiam. Semen prouocat vrinam, & laxat ventrem, & cum hoc roborat. Oleum praeterea auget iecur, & cerebrum, ac medullas, ob substantiae tenuitatem, ac densitatem. Est etiam oleum substantia tenuius adipe, indicio quòd

adeps vetustate in oleum transit, & anseres marini in vesicula oleum continent, quod & ad dolores, & ad coria (vt audiui) mollienda, vtile est, & ceracea omnia oleum mittunt, maximè qua consenuerunt. Iam liquet igitur, quòd si adeps, consumpto aqueo, & attenuata substantia illius, ac repurgatus a faece, transit in oleum, quòd oleum est tenuius, purius: & pinguis adipe animalium. Idque fecit natura rectè, quòd ob exercitationes, si purum esset pingue animalium, citius delassarentur, & adureretur eorum corpus, ob id in piscibus oleum genitum est, vel adeps oleo proximus: quamvis enim exercentur, nemo tamen gloriari potest, viuū piscem ex fuga ereptum pernicioso vndis sensisse calentem. Purius ergo oleum, tenuiusque adipe, at non calidius, quoniam ex his, qua motu carent, potissime fit, vt dixi, seminibus & lignis plantarum: sed etiam ne si adeps purus esset, animalium corpora exurentur. Et ob id cum vita oleo in plantis, adipe in animalibus constet, longè viuaciores sunt plantae, vt olea, quercus, vitis, palma elephantis, camelis, serpentibus, & animalibus, qua in aqua degunt. Et inter animalia qua plantis vescuntur, elephas, camelus, ceruus, leone, tigride, panthera, & etiam homine. Et nostra aetate Brachmanes Indi, licet gaudeant tenuiore & meliore aere, plus tamen nobis, & alijs viuunt, quòd neque carnibus, nec piscibus, nec vino vtuntur: Hae enim omnia violentiam vitae afferunt. Ergo & inter homines qui fructibus, veluti cum genere, & aqua vescuntur, longioris vitae multo erunt, cum purius alimentum sumant. Verisimileque est, vt quemadmodum potum optimum vbique terrarum communicauit Deus aquam optimam, pluuiam scilicet, ita & cibum, qui fructibus, arundinibus, melleque constat. Oportet autem assuescere his paulatim, & non serò; qui velit beneficio hoc uti. Sed vt ad oleum reuertamur, dices si oleum non est calidius adipe, quare plus confert ad vitam? & si est purius eodem, cur non calidius? Dico quòd oleum trifariam adipi comparari in caliditate potest, vel vt facile ardet, & sic est calidius non parum, quia purius, & tenuius, vt stipula, sed stipula densa non est, oleum autem densum, cum serò absumatur, facilius itaq; ardet & accenditur oleum adipe, & accensum extinguitur difficilius, adeò vt si coneris aqua superinfusa, ad laquearia vsque flamma erumpat, quoniam calidius est. Sumptus etiam in cibo adeps, frigidior est non parum oleo, & pituitam generat, & aquosos humores, quia impurior & aqueo ac terreo refertur elemento. Extrà autem adhibitus calidior est, quia crassior, & magis terreus, exemplo Solis in aetate, quòd adeò calefacit aërem, quamvis Sole a nobis recedente in mense Iulij, & lateres calefacti quantum puluinarum, & lanea vestes, ac pellicea, magis excalefaciunt pedes, quam haec vestes, licet multo natura frigidiores sint vestibus, vt qui creta solum & aqua consistunt. Ergo oleum calidius est adipe in cibus sumptum, ideoque

Oles vires.

Omne mixtum oleo constat.

Oleum adipe substantia tenuius. Anseris marini oleum.

Cur planta longè viuaciores sint animalibus. Cur Brachmanes Indi plus nobis viuunt.

Obiecta. Solutio.

Adeps pituitam generat.